

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania K. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Łodzi
z udziałem zainteresowanej A. P.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 stycznia 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt III AUa 713/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od skarżącej K. P. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Łodzi kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie z odwołania K. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Łodzi w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym, z udziałem zainteresowanej A. P. (dalej: płatnik składek), oddalił apelację odwołującą się od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 7 kwietnia 2021 r., którym oddalono odwołanie.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez odwołującą się K. P. skargą kasacyjną w całości. Skargę oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego: art. 8 ust. 2 i art. 8 ust. 11 w związku z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1009 ze zm.; dalej: ustawa systemowa), przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na utrzymaniu w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji, który z naruszeniem tych przepisów, wobec prawidłowych ustaleń w zakresie stanu faktycznego stwierdzających pozorność umowy o pracę, wykonywanie jednak czynności tożsamych z pracowniczymi jako osoba współpracująca, nie rozważył konkurencyjnego tytułu ubezpieczenia.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz o zasądzenie na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. W uzasadnieniu wniosku podniosła, że w razie zbiegu konkurencyjnych podstaw ubezpieczenia, racjonalne jest przesądzenie decyzją o wszystkich możliwych tytułach (szczególnie, gdy dotyczy to osób będących w ciąży). Wydanie decyzji negatywnej, wyłącznie co do zatrudnienia pracowniczego nie koreluje z definitywnym określeniem prawa wnioskodawczyni do ubezpieczenia społecznego. W ocenie skarżącej oczywista zasadność skargi polega na utrwalonej w orzecznictwie zasadzie, iż sąd nie jest związany wskazywaną przez stronę podstawą prawną żądania, a jedynie przytoczonymi okolicznościami faktycznymi. Wykazane naruszenie przepisów procesowych i materialnych, bez większych wątpliwości prowadzi zdaniem skarżącej do wniosku, że objęty skargą wyrok jest wadliwy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126;

z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., z uwagi na brak wskazania przepisu, którego naruszenie miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na "pierwszy rzut oka". Nie jest też wystraszające, co zaznaczone zostało powyżej zastąpienie wywodu prawnego w uzasadnieniu wniosku w tym zakresie samym tylko odesłaniem do podstaw skargi. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca nie powołuje przepisów prawa, które zostały jej zdaniem w ewidentny sposób naruszone i w naruszeniu których upatruje oczywistej zasadności skargi. Powołuje się jedynie na „wykazane naruszenie przepisów procesowych i materialnych”. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Jednakże odnosząc się do powoływanej argumentacji skarżącej, że w sprawie Sąd drugiej instancji nie ustalił alternatywnego tytułu do objęcia odwołującej się ubezpieczeniami społecznymi wskazać na marginesie można, że zakres kognicji sądów ubezpieczeń społecznych określa decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie. Orzekając w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego o niepodleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z konkretnego tytułu (np. stosunku pracy), sąd ubezpieczeń społecznych nie może orzec o podleganiu tym ubezpieczeniom na innej podstawie, niewymienionej w zaskarżonej decyzji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2016 r., I UK 156/15, OSNP 2017 nr 12, poz. 166). Jak podkreślił to już w

uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd odwoławczy, w tym postępowaniu, zainicjowanym odwołaniem od decyzji ZUS z dnia 17 października 2019 r., badaniem Sądu zostało objęte zgodnie z jej zakresem to, czy odwołująca się K. P. podlega od dnia 9 kwietnia 2018 r. ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu) jako pracownik z tytułu zatrudnienia u płatnika składek A. P. . W tym zakresie Sądy obu instancji uznały, że ani odwołująca się ani płatnik składek nie wykazali, że odwołująca się K. P. faktycznie wykonywała czynności w reżimie charakterystycznym dla stosunku pracy.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.